

Sygn. akt: I C 481/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelaąg
Protokolant:	Stażysta Krystian Dąbrowski

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko H. G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego H. G. na rzecz powoda (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 124.900,00 zł (sto dwadzieścia cztery tysiące dziewięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 listopada 2021 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.662,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. domagał się w postępowaniu upominawczym zasądzenia od pozwanego H. G. kwoty 124.900,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 29 listopada 2021r. do dnia zapłaty. Nadto, wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, wg norm przepisanych. W przypadku skierowania sprawy do rozpoznania w trybie zwykłym lub w razie skutecznego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty jak w pkt 1 oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 5 sierpnia 2015r. w B., pozwany znajdując się w stanie nietrzeźwości kierował pojazdem i spowodował wypadek drogowy i kolejno zbiegł z miejsca zdarzenia. W wyniku zdarzenia obrażenia ciała doznał poszkodowany M. R.. Powód podał, że niniejszym pozwem dochodzi zapłaty kwoty 124.900,00 zł, na którą składają się: kwota 109.900,00 zł wypłacona poszkodowanemu dnia 20 czerwca 2018r. oraz kwota 15.000,00 zł renty wypłaconej od stycznia do maja 2018r. Strona powodowa wskazała, iż dochodzi swego roszczenia na podstawie art. 43 ustawy z dnia 22 maja 2023r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (pозew k. 4-7).

W odpowiedzi na pozew, **pozwany H. G.** wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu zaprzeczył wszystkim twierdzeniom zawartym w pozwie, których wyraz nie przyznał. Pozwany przyznał, że był sprawcą wypadku drogowego w dniu 05.08.2015r. w B., oraz że za ten czyn został prawomocnie skazany. Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda. W ocenie strony pozwanej roszczenie powoda przedawniło się z dniem 20 czerwca 2021r., a więc z upływem 3 lat od dnia wypłaty ostatniej części odszkodowania. Nadto, zdaniem pozwanego, Sąd rozpoznając roszczenie regresowe winien wziąć pod uwagę stan majątkowy i zdrowotny pozwanego i ocenić go w kontekście zasad współżycia społecznego i ewentualnego miarkowania roszczenia regresowego (odpowiedź na pozew k. 118-121, pismo w postępowaniu procesowym k. 208-212).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 05 sierpnia 2015 r. w B. doszło do wypadku komunikacyjnego. H. G. kierujący pojazdem marki S. nr rej. (...), wykonując na skrzyżowaniu manewr skrętu w lewo w ulicę (...) nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu dla jadącego z kierunku przeciwnego motocykla marki S. nr rej. (...), kierowanego przez M. R., doprowadzając do zderzenia pojazdów. Następnie H. G. zbiegł z miejsca zdarzenia i ukrył się na terenie ogródków działkowych. Policjanci udali się na miejsce i dokonali zatrzymania H. G., poddając go badaniu na zawartość alkoholu urządzeniem Alkometr, uzyskano wynik 2.0. Pozwany znajdował się w stanie po użyciu alkoholu z wynikiem: I 0,19 mg/l, II 0,20 mg/l.

Po wypadku M. R. został przewieziony do Szpitala im. (...) II w B.. Rozpoznano u niego złamanie innych i nieokreślonych części odcinka lędźwiowego kręgosłupa i miednicy, stan po rekonstrukcji miednicy. W dniu 11 sierpnia 2015 r. poszkodowany został poddany zabiegowi operacyjnemu zespolenia miednicy: z cięcia prostego oraz po obu stronach po talerzach biodrowych dotarto do szczeliny złamania przezpanewkowego, po stronie prawej założono płytę domodelowaną rekonstrukcyjną od spojenia łonowego do talerza biodrowego oraz 4 śruby blokowane, po stronie lewej założono płytę domodelowaną oraz 4 śruby blokowane. W badaniu TK miednicy, kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego stwierdzono złamanie podłużne prawego skrzydła kości krzyżowej, złamanie prawej kości łonowej, gałęzi górnej w części biodrowej i dolnej w części przyspojeniowej, złamanie podłużne gałęzi górnej kości łonowej lewej z niewielkim przemieszczeniem odłamów, złamanie przednio – górnego brzegu panewki stawu biodrowego lewego. Przebywając na Oddziale (...) U. M. R. był leżący, wymagał pomocy przy samoobsłudze, korzystał z zabiegów fizjoterapeutycznych w celu usprawnienia siadania. W dnia 17 sierpnia 2015 r. M. R. został wypisany do domu z zaleceniami: codziennej zmiany opatrunków, wózkowo – łózkowego trybu życia przez okres 4 tygodni, przyjmowania leków F. i T., kontroli w poradni chirurgii urazowo – ortopedycznej.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bartoszycach II Wydział Karny z dnia 9 września 2019r., wydanym w sprawie o sygn. akt: II K 396/16, H. G. uznano za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

(dowód: wyrok SR(...)wraz z uzasadnieniem - k. 17-28, akta sprawy Sądu Okręgowego w (...) dokumentacja medyczna – k. 19-24, 28-34, 79, 305-312, karta zabiegów z dn. 12.08.2015 r – k. 27-27v)

Na skutek przedmiotowego zdarzenia rozpoznano u M. R. przebyte wielomiejscowe i wielonarządowe obrażenia kostne miednicy oraz kości krzyżowej. Wymienione obrażenia spowodowały powstanie u powoda uszczerbku na zdrowiu w wysokości 15%. Obecny stan zdrowia poszkodowanego jest zadawalający, jednak powód nadal odczuwa dolegliwości bólowe, które nasilają się podczas chodzenia z obciążeniem prawej kończyny dolnej. Według stanu na dzień 27 czerwca 2016 r. M. R. wymagał specjalistycznej pomocy rehabilitacyjnej ukierunkowanej na usprawnienie się funkcji statycznej i kinetycznej układu kostno-stawowego. Rokowanie poszkodowanego co do pełnego wyzdrowienia jest wątpliwe ze względu na obrażenia wielomiejscowe miednicy.

(dowód: akta sprawy Sądu Okręgowego (...): kompleksowa ocena następstw szkody na osobie - k. 238-238v, opinia biegłego S. D. (1) – k. 421-422, opinia uzupełniająca S. D. – k. 640, druga opinia uzupełniająca biegłego S. D. – k. 711,

pismo uzupełniająca S. D. – k. 750, opinia S. D. z dn. 04.02.2017 r. – k. 885, opinia uzupełniająca z dn. 15.03.2017 r. – k. 960)

Pojazd, którym kierował pozwany na dzień 5 sierpnia 2015r. posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. z siedzibą w W. (okoliczność bezsporna).

Wyrokiem z dnia 20 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I (...)w punkcie: I zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. R. kwotę 63.000,00 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od kwoty 43.000,00 złotych od dnia 29 marca 2016 roku do dnia zapłaty, oraz od kwoty 20.000,00 złotych od dnia 29 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty; w punkcie II zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.500,00 złotych z odsetkami za opóźnienie od dnia 23 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty; w punkcie III oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punktach IV-VI orzekł co do kosztów procesu oraz nieuiszczonych kosztów sądowych.

Z uzasadnienia w/w wyroku wynikało, że kwota 63.000,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie została zasądzona od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. R. z tytułu zadośćuczynienia, natomiast kwota 8.500,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie została wypłacona co do kwoty 4.000 złotych z tytułu poniesionych przez M. R. kosztów masażu w związku z rehabilitacją po zdarzeniu w dniu 05 sierpnia 2015 roku oraz co do kwoty 4.500,00 złotych z tytułu poniesionych przez M. R. kosztów opieki.

Na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 20 września 2017 roku sygn. akt I C(...) Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 17 maja 2018 roku, sygn. akt I A (...) w punkcie 1. zmienił zaskarżony wyrok:

a) w ten sposób, że zasądził od pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. R. kwotę 133.000,00 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie od kwot:

- 100.000,00 złotych od dnia 29 marca 2016 roku;

- 33.000,00 złotych od dnia 17 sierpnia 2017 roku;

b) w punkcie II o tyle, że kwotę 8.500,00 podwyższył do kwoty 12.400,00 złotych;

w punktach c),d),e) odpowiednio zmienił koszty procesu i koszty sądowe w punkcie 2. oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie; w punkcie 3. oddalił apelację pozwanego;

w punkcie 4. Zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.217,00 tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Z uzasadnienia w/w wyroku wynika, że kwota 133.000,00 złotych zasądzona została tytułem zadośćuczynienia, natomiast kwota 12.400,00 w miejsce 8.500,00 złotych z wynika z podwyższenia kwoty 4500,00 złotych z tytułu opieki o kwotę 3.900,00 złotych.

(dowód: wyrok SO (...). wraz z uzasadnieniem, sygn. akt I C(...) k. 29-50, wyrok SA w Białymstoku z 17.05.2018r. wraz z uzasadnieniem, (...))

Pismem z dnia 15 grudnia 2017r. (...) S.A. z siedzibą w W. poinformował M. R., iż uznał jego roszczenie za szkodę powstałą w dniu 05.08.2015r. w wysokości 39.028,38 zł.

(dowód: pismo powoda k. 69)

Pismem z dnia 1 kwietnia 2020r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 246.398,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi, przysługującej (...) z tytułu wypłaconego odszkodowania – w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

(dowód: wezwanie przedprocesowe k. 98)

Powód wniósł w dniu 29 listopada 2021r., do Sądu Rejonowego(...), VI Wydział Cywilny, pozew o zapłatę.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 16.12.2021r. nakazano H. G., aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacił powodowi kwotę 124.900,00 zł z odsetkami ustawowymi.

Wobec skutecznego wniesienia sprzeciwu i utraty mocy nakazu zapłaty z dnia 16.12.2021r. umorzono postępowanie w całości.

(dowód: pozew o zapłatę k. 71-74, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 75, sprzeciw pozwanego k. 77-86, postanowienia k. 89-90)

Powód w związku z likwidacją szkody wypłacił poszkodowanemu M. R. łącznie kwotę 246.398,40 zł, w tym: 109.900,00 zł wypłacona poszkodowanemu dnia 20 czerwca 2018r. oraz 15.000,00 zł tytułem renty wypłaconej od stycznia do maja 2018r. (5 wpłat: 2.01.2018r., 01.02.2018r., 01.03.2018r., 03.04.2018r., 02.05.2018r. w kwocie po 3.000 zł) (okoliczność bezsporna).

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Sąd dokonał ustaleń w niniejszej sprawie w oparciu o zebraną dokumentację oraz dowody w postaci dokumentów znajdujących się w aktach sprawy o sygn. akt I C 127/16 na okoliczności zdarzenia z dnia 5 sierpnia 2015 r. oraz wypłaconych świadczeń. Nadto, Sąd oparł się o opinię biegłego S. D. (1), sporządzoną na potrzeby postępowania w sprawie o sygn. akt (...), Sądu Okręgowego w (...) na okoliczność obrażeń doznanych przez M. R. wskutek wypadku drogowego.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął wnioski powoda zgłoszone w pozwie i piśmie procesowym powoda z dnia 13 lipca 2023r. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. R. (ppkt a pozwu, k. 5, k. 2 pisma pozwanego z 13.07.2023r.), a nadto na tej samej podstawie i z tych samych względów pominął wnioski dowodowe o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu chirurgii urazowej i ortopedii na okoliczności jak w punkcie c pozwu, k. 5 oraz w piśmie pozwanego z dnia 13 lipca 2023r., jak na k. 2 tegoż pisma, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności opinia biegłego S. D. (1), wydana w sprawie (...), w pełni pozwala na prawidłowe rozpoznanie sprawy.

Bezspornym w sprawie niniejszej jest przy tym, że pojazd, którym kierował pozwany H. D., na dzień 5 sierpnia 2015 r. posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W.. Przy czym, ubezpieczyciel przyjął swoją odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 5 sierpnia 2015 r., wypłacając na rzecz poszkodowanych świadczenie w łącznej wysokości 246.398,40 zł – czego w ostateczności strony nie kwestionowały. Pozwany zarzucił jednak poszkodowanemu M. R. próbę uzyskania wyższego niż należne odszkodowanie oraz renty.

W pierwszej przy tym kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 4 ust. 7 pkt. 5a Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, do czynności ubezpieczeniowych należy również prowadzenie postępowań regresowych oraz windykacyjnych związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia. Podstawę prawną dochodzonego przez powoda roszczenia stanowi przepis art. 43 ustawy z dnia

22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Spowodowanie wypadku stanowi tu przyczynę sprawczą określonego następstwa roszczeń. Poszkodowany ma prawo żądać naprawienia szkody wprost od ubezpieczyciela,

a ten, po dokonaniu wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego, może wystąpić – w przypadkach ściśle określonych w ustawie – z roszczeniem przeciwko kierującemu pojazdem o zwrot wypłaconego świadczenia.

Zgodnie z powołanym przepisem, zakładowi ubezpieczeń przysługuje prawo dochodzenia zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący:

- 1) wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomani,
- 2) wszedł w posiadanie pojazdu wskutek popełnienia przestępstwa,
- 3) nie posiadał wymaganych uprawnień do kierowania pojazdem mechanicznym, z wyjątkiem przypadków, gdy chodziło o ratowanie życia ludzkiego lub mienia albo o pościg za osobą podjęty bezpośrednio po popełnieniu przez nią przestępstwa,
- 4) zbiegł z miejsca zdarzenia.

Roszczenie o zwrot wypłaconego świadczenia przeciwko kierującemu pojazdem nie wynika z samej umowy ubezpieczenia obejmującej pojazd pozwanego, lecz wprost z ustawy. Stanowi ono niejako wyjątek od zasady przyjęcia przez ubezpieczyciela ciężaru naprawienia szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, w ramach łączącej go z posiadaczem umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Przesłanką konieczną zaś do powstania prawa regresu w stosunku do kierującego pojazdem jest wypłacenie przez zakład ubezpieczeń na rzecz poszkodowanych konkretnych kwot tytułem odszkodowania bądź zadośćuczynienia, przy jednoczesnym zaistnieniu okoliczności wymienionych w art. 43 ustawy i wykazanie tego faktu za pomocą stosownych dowodów. Z tym momentem – z mocy prawa – powstaje prawo zwrotnego dochodzenia roszczenia.

Przysługujące zakładowi ubezpieczeń roszczenie zwrotne nazywane jest w doktrynie tzw. „regresem nietypowym”, który należy wyraźnie odróżnić od regresu ubezpieczeniowego przewidzianego w art. 828 k.c. gdyż uprawnienie regresowe wynikające z tego przepisu może być kierowane jedynie do osób trzecich, które odpowiadają za szkodę, natomiast roszczenie zwrotne dochodzone na podstawie art. 43 pkt 1 i 4 cytowanej ustawy przysługuje przeciwko ubezpieczonemu - kierującemu pojazdem.

Przywołany powyżej przepis art. 43 ustawy jest przepisem o charakterze prewencyjno-represyjnym, spełniającym funkcję wychowawczą i z tych ważnych względów, dopuszczającym wyjątek od zasady przejścia przez ubezpieczyciela ciężaru naprawienia szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, w ramach łączącej go z jego posiadaczem umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Przesłanką odpowiedzialności kierowcy takiego pojazdu, jest wyrządzenie przez niego szkody w warunkach niepożądanego społecznie negatywnego zachowanie ograniczającego poczucie bezpieczeństwa. Celem tego przepisu jest zatem w pierwszej kolejności wymuszenie społecznie pożądanego postaw sprawców zdarzeń drogowych, poprzez danie jasnego sygnału, że nie zasługuje na ochronę ubezpieczeniową, mimo zawartej umowy ubezpieczenia, ten kto powoduje szkodę zachowując się w sposób naganny.

Z ustaleń faktycznych sprawy wynika, że pozwany został skazany prawomocnym wyrokiem karnym za spowodowanie wypadku, którego następstwem jest doznanie przez M. R. obrażeń ciała powodujących naruszenie prawidłowego funkcjonowania narządów ciała na okres powyżej 7 dni, a więc przestępstwa opisanego w art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k., oraz że popełniając przestępstwo znajdował się on pod wpływem alkoholu, a nadto zbiegł z miejsca zdarzenia. Ustaleniami tymi Sąd cywilny był związany po myśli art. 11 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie strona powodowa wypłaciła poszkodowanemu łącznie kwotę 246.398,40 zł tytułem odszkodowania i renty, w związku ze szkodą na osobie M. R..

Wskutek zaistniałego zdarzenia z dnia 5 sierpnia 2015 r. M. R. doznał złamania podłużnego prawego skrzydła kości krzyżowej, złamania prawej kości łonowej, gałęzi górnej w części biodrowej i dolnej w części przyspojeniowej, złamania podłużnego gałęzi górnej kości łonowej lewej z niewielkim przemieszczeniem odłamów, złamania przednio – górnego brzegu panewki stawu biodrowego lewego. Okoliczność tę potwierdza zarówno zgromadzona dokumentacja medyczna jak i opinia biegłego S. D. (1). Ze sporządzonej na potrzeby postępowania przed Sądem Okręgowym w(...) w sprawie o sygn.(...) opinii wynika, że u powoda powstał uszczerbek na zdrowiu w wysokości 15%, a nadto rokowanie poszkodowanego co do pełnego wyzdrowienia jest wątpliwe ze względu na obrażenia wielomiejscowe miednicy.

Wymieniony został nadto zakwalifikowany do leczenia operacyjnego. Ponadto, z akt postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciela wynika, że poszkodowany wymagał stałej opieki osób trzecich w zakresie mycia, ubierania, przygotowania posiłków, upraszając – pomocy we wszelkich podstawowych czynnościach życia codziennego.

Podnieść należy, że wyrok wydany w procesie, w którym osoba trzecia wystąpiła z interwencją uboczną lub do którego została, ma moc wiążącą w późniejszym procesie (procesie wtórnym) między interwenientem ubocznym lub przypozwanym a stroną, do której interwenient uboczny przystąpił w procesie pierwotnym lub stroną, która dokonała przypozwania. To związanie obejmuje nie tylko samo rozstrzygnięcie zawarte w wyroku wydanym w procesie pierwotnym, ale rozciąga się też na ustalenia faktyczne będące podstawą tego rozstrzygnięcia, oraz ocenę prawną tych ustaleń i ocenę prawną kwestii prejudycjalnych. Działa ono niezależnie od tego, czy ustalenia faktyczne lub oceny prawne są - obiektywnie - prawidłowe, (uzasadnienie wyroku Sadu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie IV CSK 557/17).

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że H. G. nie brał udziału w sprawie z powództwa M. R. przeciwko (...) Towarzystwa (...) S.A. w W. przed Sądem Okręgowym(...)w charakterze interwenienta ubocznego, czy też przypozwanego. Zatem w sprawach, w których ubezpieczyciel dochodzi roszczeń regresowych na podstawie art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych Sąd orzekający nie jest bezwzględnie związany wysokością odszkodowania wypłaconego przez zakład ubezpieczeń i sprawca wypadku ma oczywisty interes w kwestionowaniu jego zakresu i wysokości. Wykazanie przez niego, że zakład ubezpieczeń świadczył zbędnie lub nadmiernie w celu naprawienia szkody, która nie wystąpiła, bądź była niższa niż przyjęta przez Sąd skutkowałoby oddaleniem roszczenia regresowego w całości lub w części. Z kolei, jeżeli ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej sprawcy Sąd uwzględni powództwo, ustali wielkość szkody i zasądzi od ubezpieczyciela odpowiednią kwotę odszkodowania lub zadośćuczynienia tytułem naprawienia tej szkody, to w procesie regresowym ciężar udowodnienia, że szkoda za którą odpowiada sprawca szkody jest niższa od ustalonej przez Sąd, obciąża odpowiadającego z regresu pozwanego.

Wbrew twierdzeniom pozwanego brak jest podstaw do nieuwzględnienia roszczenia regresowego ubezpieczyciela dochodzonego od sprawcy szkody, na podstawie art. 440 k.c. Przepis ten stanowi, że w stosunkach między osobami fizycznymi zakres obowiązku naprawienia szkody może być stosownie do okoliczności ograniczony, jeżeli ze względu na stan majątkowy poszkodowanego lub osoby odpowiedzialnej za szkodę wymagają takiego ograniczenia zasady współzycia społecznego.

W orzeczeniach z 6 kwietnia 1981 r., w sprawie IV C R63/81, uchwale z 10 listopada 2011, w sprawie III CZP 83/05 Sąd Najwyższy wypowiedział się za autonomicznym charakterem roszczenia regresowego jako niewynikającego z umowy ubezpieczenia, lecz wprost z ustawy, a mianowicie z art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. We wskazanej uchwale Sąd Najwyższy wskazał m.in., że roszczenie regresowe nie jest roszczeniem deliktowym, mimo że niewątpliwie istnieje związek między roszczeniem z regresu nietypowego a czynem niedozwolonym. Spowodowanie wypadku stanowi tu przyczynę sprawczą określonego następstwa roszczeń. Następstwo to polega na tym, że poszkodowany ma prawo żądać naprawienia szkody wprost od ubezpieczyciela, a ten, po dokonaniu wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego, może wystąpić - w przypadkach ściśle określonych w ustawie - z roszczeniem przeciwko kierującemu pojazdem o zwrot wypłaconego świadczenia. Związek między tymi roszczeniami ma jednak charakter czysto zewnętrzny w tym sensie, że nie jest wynikiem przejścia z mocy prawa na zakład ubezpieczeń roszczeń ubezpieczającego przeciwko sprawcy wypadku (art. 828 § 1 k.c.) ani wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela (art. 518 k.c.), lecz stanowi realizację odrębnego roszczenia, przyznanego ubezpieczycielowi z mocy

ustawy. Skoro zatem roszczenie regresowe nie jest roszczeniem deliktowym, lecz przysługującym ubezpieczycielowi z ustawy, zastosowanie dyspozycji art. 440 k.c., mającego zastosowanie przy orzekaniu przez Sąd o odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej wyłącznie z czynu niedozwolonego, nie znajduje żadnego uzasadnienia. Ponadto przepis ten ma zastosowanie wyłącznie w stosunkach pomiędzy osobami fizycznymi, co w sprawie nie ma miejsca. Powodem jest bowiem ubezpieczyciel jako osoba prawna zorganizowana w formie spółki akcyjnej. Wyłączenie możliwości stosowania w takich przypadkach art. 440 k.c. przyjęte zostało powszechnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (tak w wyroku z dnia 18 grudnia 1968 r. II CR 409/68, wyrok z dnia 26 stycznia 2011 r. IV CSK 308/10).

Pozwany w niniejszej sprawie podniósł zarzut nieadekwatności wypłaconego odszkodowania i zadośćuczynienia, nie przedstawił jednak na tą okoliczność żadnych dowodów które podważałyby ustalenia Sądu Okręgowego w Olsztynie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt (...) a w wyniku wniesienia od nich apelacji także ustalenia Sąd Apelacyjny w Białymstoku. Pozwany nie podniósł też żadnych zarzutów dotyczących błędnego lub nieprawidłowego działania powoda w w/w sprawie prawomocnie zakończonej przed Sądem Okręgowym w Olsztynie.

Dalej, należałoby odnieść się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń powoda. Wskazać należy, że roszczenie regresowe zakładu ubezpieczeń przedawnia się zgodnie z treścią art. 118 k.c. licząc od dnia wypłacenia odszkodowania poszkodowanemu.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. wyr. z 6.4.1981 r, IV CR 63/81, OSNC 1981, Nr 12, poz. 242 i uchw. z 10.11.2005 r., III CZP 83/05, OSNC 2006, Nr 9, poz. 147 wyrok z 24 lutego 2017 roku IV CSK 196/16; odmiennie wyr. z 18.11.2005 r., IV CK 203/05, L.) do przedawnienia roszczenia regresowego zakładu ubezpieczeń przeciwko kierującemu pojazdem mechanicznym ma zastosowanie ogólny termin przedawnienia roszczeń majątkowych określony w art. 118 in fine k.c. Ponieważ chodzi tu o roszczenia zakładu ubezpieczeń związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawniają się one z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłacenia odszkodowania poszkodowanemu. U podstaw takiego rozstrzygnięcia legło założenie, że regres nieprawidłowy nie wynika bezpośrednio z umowy ubezpieczenia, lecz jest roszczeniem w stosunku do niej autonomicznym, przyznanym ubezpieczycielowi na podstawie szczególnego przepisu prawa. W szczególności nie może mieć zastosowania termin przedawnienia określony art. 442¹ § 2 k.c., ponieważ nie jest to roszczenie deliktowe, mimo niewątpliwego istnienia związku między roszczeniem z regresu nietypowego a czynem niedozwolonym. Spowodowanie wypadku stanowi tu jedynie przyczynę sprawczą określonego następstwa roszczeń. Polega ono na tym, że poszkodowany ma prawo żądać naprawienia szkody wprost od ubezpieczyciela, a ten, po dokonaniu wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego, w ściśle określonych przypadkach może wystąpić z roszczeniem przeciwko kierującemu pojazdem o zwrot spełnionego świadczenia. Związek między tymi roszczeniami ma jednak charakter czysto zewnętrzny, gdyż nie jest wynikiem przejścia z mocy prawa na zakład ubezpieczeń roszczeń ubezpieczającego przeciwko sprawcy wypadku (art. 828 § 1 kc) ani wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela (art. 518 kc), lecz stanowi realizację odrębnego roszczenia, przyznanego ubezpieczycielowi z mocy ustawy. Jest to nowy stosunek prawny pomiędzy zakładem ubezpieczeń a kierowcą, niewywodzący się bezpośrednio ze stosunku ubezpieczenia, który powstaje oczywiście wyłącznie wtedy, gdy za wynikłą szkodę odpowiada kierowca. Roszczenie regresowe staje się wymagalne z chwilą, gdy nastąpi zaspokojenie roszczenia z ubezpieczenia OC. Przy przedawnieniu roszczenia z regresu nietypowego zastosowania nie może też znaleźć termin określony w art. 819 § 1 k.c., który dotyczy wyłącznie roszczeń z umowy ubezpieczenia. Natomiast regres nietypowy nie należy do roszczeń umownych, gdyż jest roszczeniem szczególnym, przysługującym ex lege. Bez znaczenia pozostaje możliwość powiązania tego roszczenia z umową ubezpieczenia w kontekście jego powstania związanego z faktem wcześniejszego zawarcia tej umowy i zapłatą, w jej wykonaniu, świadczenia odszkodowawczego. Ostatecznie przeciwko dopuszczalności stosowania do roszczenia z regresu nietypowego przedawnienia określonego w art. 819 § 1 k.c. przemawia możliwość jego kierowania nie tylko do osób, które zawarły umowę ubezpieczenia OC, ale do wszystkich kierujących pojazdem mechanicznym, którzy spowodowali szkodę komunikacyjną w okolicznościach wymienionych w tych przepisach. Niedopuszczalne byłoby bowiem różnicowanie ich sytuacji prawnej w zakresie podstawy prawnej przedawnienia roszczeń.

Dochodzone roszczenie regresowe związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej przez powoda, a zatem w przedmiotowej sprawie termin przedawnienia wynosi 3 lata. Termin przedawnienia nie zaczyna jednak biec, tak jak wskazuje pozwany, od chwili wypadku, lecz od chwili kiedy roszczenie stało się wymagalne (art.120 k.c.). Roszczenie o zwrot wypłaconych poszkodowanemu świadczeń nie może być wymagalne przed datą ich wypłaty przez zakład ubezpieczeń. Zatem, aby można żądać zwrotu wypłaconego świadczenia, trzeba najpierw je wypłacić. Roszczenie o zwrot wypłaconego świadczenia staje się zatem wymagalne nie wcześniej aniżeli z chwilą jego wypłacenia poszkodowanemu przez zakład ubezpieczeń.

Bieg przedawnienia może jednak zostać przerwany, a po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo (art. 123 § 1 k.c. i art. 124 § 1 k.c.). Przerwanie biegu przedawnienia następuje przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym.

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu, nie doszło do przedawnienia roszczenia powoda. Kwota w wysokości 109.900 złotych z tytułu wypłaconego zadośćuczynienia, której zwrotu powód dochodzi wypłacona została poszkodowanemu w 20 czerwca 2018 roku. Natomiast kwota w łącznej wysokości 15.000,00 złotych, z tytułu wypłaconej comiesięcznej renty w wysokości 3.000,00 złotych, której zwrotu powód dochodzi, wypłacona została poszkodowanemu 2 stycznia 2018 roku, a następnie w dniach 01 lutego 2018 roku, 01 marca 2018 roku, 03 kwietnia 2018 roku i 02 maja 2018 roku.

W przedmiotowej sprawie doszło do przerwania biegu przedawnienia. Powód (...) Towarzystwo (...) S.A. w W. w dniu 29 listopada 2021 roku, czyli przed upływem przedawnienia, wniósł powództwo za pośrednictwem elektronicznego postępowania upominawczego. Zgodnie z Uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 roku (sygn. akt III CZP 66/13) „wytoczenie powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym zakończonym umorzeniem postępowania na podstawie art. 505³⁷ § 2 k.p.c. przerywa bieg przedawnienia”. Tym samym, zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego, nie mógł być uznany za trafny, albowiem po przerwaniu biegu przedawnienia, do chwili umorzenia postępowania, nie minął 3 letni okres przedawnienia.

Nie sposób zgodzić się także z pozwanym, jakoby termin przedawnienia roszczeń powoda dochodzonych w pozwie upływałby z datą 20 czerwca 2021 r., tj. 3 lata po wypłacie poszkodowanemu kwoty 109.900 zł. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 118 k.c., zmienionym ustawą z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Stosownie do art. 5 ust. 1 rzeczonej ustawy do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Roszczenie stało się wymagalne z dniem 20 czerwca 2018 r., a więc z datą ostatniej wypłaty dokonanej przez powoda na rzecz poszkodowanego. Z kolei powyższa ustawa weszła w życie z dniem 8 lipca 2018 r., a więc roszczenie powoda stało się wymagalne przed dniem wejścia w życie ustawy. Wynika z tego, iż roszczenie powoda przedawniłoby się z końcem roku 2021.

Na koniec należałoby odnieść się do twierdzeń powoda, jakoby pismo pełnomocnika powoda uzupełniające braki pozwu złożone zostało po terminie. Dnia 27 maja zarządzono zwrot pozwu. Zarządzenie doręczono powodowi w dniu 8 czerwca 2022r. Pismo procesowe pełnomocnika powoda z wnioskiem o niedokonywanie fizycznego zwrotu pozwu złożone zostało 14 czerwca 2022r. (k. 106), zatem powód uzupełnił braki w terminie 7 dni, w związku z czym zarzut pozwanego okazał się nietrafiony.

Podsumowując powyższe rozważania, nie ulega wątpliwości i jest w sprawie bezspornym, że w chwili zdarzenia pozwany H. G. znajdował się w stanie po użyciu alkoholu, a nadto zbiegł z miejsca zdarzenia, które to okoliczności potwierdza prawomocny wyrok karny Sądu Rejonowego w(...).

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów należało zasądzić od pozwanego H. G. na rzecz powoda (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w 9 listopada czerwca 2021 r. do dnia zapłaty, o czym Sąd orzekł w pkt I wyroku.

O odsetkach za opóźnienie w zapłacie orzeczono na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. Powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 124.900,00 zł od dnia 29 listopada 2021 r. do dnia zapłaty. Zauważyć należy, że powód już w dniu 20 lutego 2020 r. kierował do pozwanego wezwaniem do zapłaty z tytułu regresu (k. 193), a nadto roszczenie powoda zostało umotywowane w pozwie o zapłatę wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 29 listopada 2021r. i pozwany miał wystarczająco dużo czasu, aby świadczenie spełnić.

O kosztach procesu (pkt I) orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Powód poniósł koszty procesu, na które złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 6.245 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika (adwokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów - 5.400 zł. Łącznie powód poniósł koszty procesu w wysokości 11.662 zł i taką kwotę należało na jego rzecz zasądzić.

sędzia Krystian Szelaąg